

SLEUTELPOST

**Periodieke uitgave van
Leidsche vereeniging van postzegelverzamelaars
opgericht 17 januari 1940**

Jaargang 61 no. 219 april – juni 2021

Voorschotense Postzegelhandel

Lid van de Nederlandse Vereniging van Postzegelhandelaren

In- verkoop en taxatie van postzegels, bemiddelen naar veilingen, Wereldnieuwtjesdienst.

Gespecialiseerd in:

Nederland en Overzeese Gebieden (op type-en tanding).
Roltanding, Dienst, Port, Brandkastzegels, Telegramzegels,
Postbewijs, Internering en Postpakketverrekenzegels.
Diverse Europese landen en Israël.

Wij leveren alle benodigdheden , ook voor munten

Bezoek op afspraak, gratis parkeren.

J.W. Frisolaan 15, 2252 HC Voorschoten. Tel. 071-5619264.

e-mail: info@vph-wph.nl

www.vph-wph.nl

POSTZEGEL- EN MUNTENHANDEL

HOLLANDS GLORIE

Camplaan 8, 2103 GW Heemstede
Tel.: (023) 547 74 44, fax (023) 529 16 05

Speciaal voor:

Verenigd Europa, D.D.R., Indonesië, Verenigde Naties,
West- en Oost-Europese landen.

Grote keus voor de motiefverzamelaar.

**MICHEL
hawid**

SAFE

**IMPORTA
LINDNER**

**KA-BE
Leuchtturm**

WEET U DIT NOG ????

Weet u nog dat u als lid gratis 1x per jaar een "SLEUTELTJE" mag plaatsen in de Sleutelpost. (Aangeboden / Gevraagd).

BESTUUR

Voorzitter

E.W.P. van Dommelen

Gebr.De Wittplantsoen 2, 2253 WZ Voorschoten

☎ 071-5725672 ☒ edommelen@hotmail.com

Vice-voorzitter

Vacant

Secretaris & Ledenaministrateur

P.J. van de Kastele

Oude Vest 109b, 2312 XV Leiden

☎ 071-8889405 ☒ kasteeledrost@casema.nl

2^e. Secretaris

M.F.Th. Versteegen

Servatiusstr. 1, 2382 XR Zoeterwoude

☎ 071-5410623 ☒ mft.versteegen@wxs.nl

Penningmeester

C. Verlooi

J.W.Frisolaan 15, 2252 HC Voorschoten

☎ 071-5619264 ☒ vphwph@gmail.com

IBAN: NL11INGB0000390926 t.n.v. Penn.

Leidse Ver.v.Postzegel Verzamelaars

Bestuurlid Alg.PR & 2^e.penningmeester

G.A.van Albada

Klimopzoom 119, 2353 RH Leiderdorp

☎ 071-5415609 ☒ gavanalbada@casema.nl

Administrateur Rondzenddienst

J.J.M. Pieters, Stan Kentonstraat 35, 2324 LL Leiden

☎ 071-5761726

Aankopen contant of eigen betaling op:
IBAN: NL78INGB0000510486 tnv: Adm.rondzenddienst
LVvPV Leiden. Rondzendnummer vermelden s.v.p.

VEILING

W.de Wit

Valeriusstraat 210, 2324 XL Leiden ☎ 071-5310686

H.D.Scheer

Rubenslaan 28, 2391HG Hazerswoude

☎ 0172-588170 ✉ h.d.scheer@casema.nl

C.G.M. Klerks

Breitnerlaan 24a, 2391 GC Hazerswoude

☎ 0172-589718 ✉ keesklerks@ziggo.nl

S.Wortman

Mesdagplantsoen 11, 2391 HA Hazerswoude

☎ 0172-588517

Veiling IBAN: NL11INGB0000390926 tnv Penn.Leidse
Ver.v.Postzegelverzamelatd.

De veilinglijst kunt u downloaden op: www.lvpv.nl

Adviescommissie

J.J.M. Pieters ☎ 071-5761726 en P.Laterveer

SLEUTELPOST

Redactie & Productie

G.A.van Albada

Klimopzoom 119, 2353 RH Leiderdorp

☎ 071-5415609 ✉ gavanalbada@casema.nl

Ereleden: F. Hemelop, W. Hogendoorn, J.J.M. Pieters
P.J.J. de Poorte

Algemene informatie

Bijeenkomsten

Onze maandelijkse bijeenkomsten met veiling worden gehouden op donderdagavond in de Goede Herderkerk (Meerburgkerk), Hoge Rijndijk 18, 2382 AS Zoeterwoude

We beginnen om 20.15 uur, maar de zaal is al om 19.30 uur open, zodat u de gelegenheid heeft om de veilingkavels te bekijken of iets te ruilen.

De ruilavonden op vrijdagavond worden gehouden in “de Lepelaar”, Apollotoren 2, 2324 DR te Leiden. Aanvang 19.30 uur

Contributie en opzeggen

De contributie bedraagt € 41,50 per jaar en dient te zijn voldaan vóór 1 januari !

(U kunt ook gebruik maken van het gemak van de automatische afschrijving, kost niets extra en is zonder risico. Neem contact op met de penningmeester !)

Opzegging van het lidmaatschap kan, volgens de statuten, slechts geschieden vóór 15 november van het lopend jaar

Opzegging geschiedt door een schriftelijke kennisgeving aan de secretaris.

Rondzenddienst

Bij overtreding van de voorschriften gelden de volgende boeten:

- Te laat betalen aankoop € 0,25 per dag;
- Tas te lang vasthouden € 0,15 per dag;
- Kosten van aanmaning € 1,00 voor porti en administratiekosten

Leenadressen

Fosforlamp en catalogi:

Willem de Wit 071-531 06 86

Watermerkzoeker of signoscope:

P.J. van de Kastele, 071-521 29 38

Literatuur aanvragen:

Bibliotheek KNBF

Bonds bureau KNBF

Nieuwe Schaft 23, 3991 AS HOUTEN

Openingstijden Bibliotheek:

Elke woensdag van de maand van 10 – 15 uur.

INHOUDSOPGAVE

Blz.3/4 Bestuur

Blz.5. Algemene Informatie

Blz.6 .Inoudsopgave, Agenda

Blz.7. “Van de redactie”, “Van de voorzitter”.

Blz.8/13. “125 jaar Anton Pieck”. Randy Koo.

Blz.14/17. “Boule-de-Moulins” G.A.van Albada

Blz.18/23 “Leiderdorp,een dorp van Leiden”

Willem Hogendoorn

Blz.23/26. “Wereld Braille dag” . Randy Koo

AGENDA 2021

(LET OP ACTUEEL NIEUWS OP ONZE WEBSITE!!!)

Ledenbijeenkomsten met veiling:

In de Goede Herderkerk (Meerburgkerk) Hoge Rijndijk 18,
Zoeterwoude

Donderdag 22 april

Donderdag 27 mei

Donderdag 16 juni

Ruilavonden:

In de Lepelaar, Leiden

Vrijdag 16 april

Vrijdag 21 mei

Vrijdag 18 juni

Juli en augustus geen vergaderingen.

Sleutelpost:

Sluitingsdatum voor volgend nummer: 10 augustus

VAN DE REDACTIE

Voor u ligt alweer het tweede nummer “nieuwe stijl” ..

Tijdens het schrijven van dit stukje zitten we nog in de strenge lockdown (met sperrtijd vanaf 9 uur) en gaan alle verenigingsactiviteiten niet door (hetzelfde uiteraard voor sportscholen, dansscholen, zwembaden etc., wat heel ongezond is voor de mens, maar ja ik ben niet van het RIVM) Op het moment is het daarom ook nog ongewis of de april, mei en juni vergaderingen door kunnen gaan. Misschien kunnen we pas weer in september beginnen.

Houdt U dan ook onze website in de gaten, daar probeer ik het allerlaatste nieuws op te zetten.

Hebt u geen computer, dan kunt u altijd één van onze bestuursleden bellen voor het laatste agendanieuws.

VAN DE VOORZITTER

Kent u het liedje nog: Samen dansen wij de Bostella: De hit van het jaar.; Nu zou het zijn: Samen dansen wij voor Corona: De sof van het jaar.

Het leven was het laatste jaar niet eenvoudig. Voorzichtigheid troef, weinig contacten, kortom een saaie boel. Ik weet niet hoe het u vergaat, maar na een paar maanden postzegelen werd dat ook minder aantrekkelijk. Nu begin ik er weer zin in te krijgen. Mogelijk is het naderende einde de oorzaak. Want eind juli zijn we allemaal ingeënt en wordt alles weer veel normaler. Of het ooit weer wordt zo als het was?. Ik vrees dat we met Corona zullen moeten leren leven en over hoe dat er uit gaat zien moeten we afwachten.

Hopelijk kunnen we onze bijeenkomsten dit jaar weer opstarten en kunnen we elkaar weer ontmoeten. Ik zie daar erg naar uit.

Onze penningmeester, Cor Verlooi en zijn vrouw Ina hebben helaas Corona gehad en zijn nog steeds herstellende. De jaarcijfers zijn daardoor vertraagd maar dat lijkt me geen probleem. Als u zich niet op de statuten beroept doe ik het ook niet. Bijzondere tijden vergen nu eenmaal een daaraan aangepaste aanpak.

Helaas hebben zich nog geen belangstellenden aangemeld voor een bestuursfunctie. In een vereniging met 125 leden moet er toch wel één lid bereid zijn een klein beetje tijd te investeren in het algemeen belang van zijn/haar mede hobbyisten. MELDT U AAN! En tot slot, Wees voorzichtig, blijf gezond !!

125 jaar Anton Pieck (1895-1987)

Anton Franciscus Pieck (1895-1987) was een kunstschilder, tekenaar, etser en graficus. Anton Pieck is vooral bekend geworden om zijn romantische tekeningen met levendige taferelen uit een geïdealiseerd nostalgisch verleden en om zijn sprookjesbos in de Efteling. Als boekillustrator kon Anton zich meten met de grote Engelse voorbeelden uit de 19e eeuw en drukte een belangrijk stempel op het beeld van de wereldliteratuur in Nederlandse vertaling. Piecks werk was ook populair op geboorte- en kerstkaarten, en nog steeds verschijnen elk jaar meerdere Pieckkalenders. Sinds 1984 staat in Hattem het Anton Pieckmuseum.

Fanfare.

Kamermuziek

Het stadhuis van Haarlem bevindt zich op de Grote Markt.. Op deze locatie stond eerst een complex (jachtslot) van de graven van

Holland en een door Floris V in 1296 gesticht dominicanenklooster. Het jachtslot, dat dienstdeed als militair en bestuurlijk centrum, werd in de 14e eeuw door brand verwoest. Het stadhuis, een rechthoekig gebouw bestaande uit het Zaalgebouw en de Gravenzaal, met kantelen en een toren, werd in 1370 op dezelfde plaats opgericht. In de eeuwen daarop werden diverse verbouwingen uitgevoerd. De stadhuistoren werd tussen 1465 en 1468 opgetrokken, maar werd in 1772 afgebroken en pas in 1913 herbouwd.

Na de afschaffing van het Dominicanen- of Jacobijnenklooster in 1578, werden de kloostergebouwen en het pandhof in het stadhuiscomplex geïntegreerd. Enkel de tweebeukige broederskerk werd in 1579 gesloopt. Tussen 1622-1630 werd een nieuwe vleugel in de Hollandse renaissancestijl gebouwd naar ontwerp van Lieven de Key. De stadhuisgevel werd in de periode van 1630-1633 in classicistische stijl vernieuwd. In 1764 werd een nieuwe vleugel, de Weeskamer genoemd, aan de Koningstraat opgericht. Een grote uitbreiding vond plaats in de jaren 1885-1891 aan de kant van de Koningstraat en Jacobijnenstraat.

Persoonlijke velletjes

Op 5 november 2012 startte PostNL met een nieuwe serie Postsets waarin de werken van Anton Pieck centraal staan. Deze set werd uitgebracht nadat er al een 25-delige reeks met velletjes van 10 zegels was uitgebracht. Zie boven met een voorbeeld. Omdat er volgens PostNL nog zoveel mooi Pieck materiaal voorhanden was, is een In totaal werden 12 postsets uitgegeven.

In 2013 is het 100 jaar geleden dat Anton Pieck kalenders zijn verschenen. Het Nationaal Ouderenfonds gaf twee persoonlijke velletjes uit:

In 2017 is het 40 jaar geleden dat Anton Pieck is overleden. Wederom geeft PostNL persoonlijke velletjes uit.

Van 1912 tot 1933 is Pieck vooral bezig met grafische technieken als houtsnedes, etsen, gravures en litho's. Hij bezit een 1500 kilo zware Krausse etspers uit circa 1870. In de jaren 20 begint Pieck

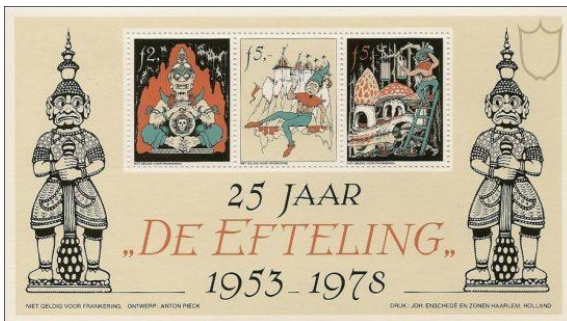
met het illustreren van boeken, waarvoor hij overgaat op andere technieken als conté- en pentekeningen, tekeningen in kleur en aquarellen. Het eerste boek met illustraties van Pieck komt uit in 1921: 'Pallierter' van zijn Vlaamse vriend Felix Timmermans. Uiteindelijk heeft hij aan zo'n 350 boeken zijn medewerking verleend.

De Efteling

De Efteling is een attractiepark en recreatiecomplex in Kaatsheuvel (Noord-Brabant). Naast het attractiepark omvat de hele Wereld van de Efteling een theater, twee hotels, twee vakantieparken en een golfpark. De Efteling is qua bezoekersaantallen en oppervlakte het grootste attractiepark van de Benelux. Het behoort tot de meest bezochte themaparken van Europa en was in 2017 na het Franse Disneyland Paris en het Duitse Europa-Park het meest bezochte pretpark van Europa. In dat jaar bezochten 5,18 miljoen mensen het park. In 2018 bezochten 5,4 miljoen mensen Efteling. De Efteling is onderscheiden met diverse prijzen. Sinds 1 april 2010 is het park het hele jaar door geopend.

Anton Pieck is eind 1951 door cineast Peter Reijnders betrokken bij het tot stand komen van het Spookjesbos. Hij heeft een tiental sprookjes ontworpen voor de opening in 1952 en maakte daarna nog minstens 1500 ontwerpen voor onder andere sprookjes, attracties, horeca, pleinen, attributen en boekillustraties. Pieck heeft nog tot midden jaren 70 het ontwerpwerk in de Efteling op zich genomen. Vanaf 1975 werd zijn werk overgenomen door Ton van de Ven. Pieck bleef toen aan als adviseur en bezocht het park nog regelmatig tot zijn overlijden in 1987.

Herdenkingszegels (= erinnofilie) verschenen ter ere van het 25-jarig jubileum van de Efteling in 1978. De jubileumzegels werden op 26 maart uitgegeven onder emissie nr. 22 Erinnofilie Nederland door het Bureau Herdenkingszegels in Vlaardingen. De opbrengst van de verkoop van de zegels (inclusief eerste-dag-envelop) kwam ten goede aan het Nationaal Jeugdfonds (Jantje Beton).

In 1955, 1974 en 1982 maakt Pieck illustraties voor sprookjesboeken die door de Efteling worden uitgegeven: 'Het Efteling Sprookjesboek' en de door Martine Bijl geschreven boeken 'Sprookjes van de Efteling' en 'Anton Pieck en de wonderbaarlijke geschiedenis van de Efteling'.

RANDY KOO

Het artikel is van redactiewege ingekort. U kunt het hele artikel lezen (met meer afbeeldingen) op www.postzegelblog.nl/author/randy-koo, waar nog veel meer artikelen van hem staan.

PostBeeld

Winkel Haarlem, PostBeeld-Megastore Kloosterstraat 17-21

specialiteiten: Dit is de grootste postzegelwinkel van Nederland. Drie aaneengesloten winkelpanden met een zeer grote wereldvoorraad. In deze winkel is de enorme voorraad van PostBeeld samengebracht met de wereldvoorraad van Medo uit Rotterdam en de voorraad posthistorie en postwaardestukken van Bulterman uit Amsterdam. Tevens in deze winkel: munten, bankpapier, handboeken, benodigheden (nieuw en 2e hands) honderden laaggeprijsde collecties en partijen, een klein museum geschiedenis v.d. filatelie, een uitzoekhoek met brieven en heel veel boeken met zegels uit te zoeken à 10c.

Winkel Leiden, PostBeeld-de Leidse postzegelhandel, Vrouwensteeg 3
specialiteiten: Verrassende stock postzegels, Munten, Partijen

Kantoor, PostBeeld Emrikweg 26B, 2034BT Haarlem, tel: 023-5272136

Onze winkels te Rotterdam en Amsterdam zijn opgeheven en samengevoegd in onze megastore in Haarlem.

Openingstijden winkels: wo t/m za 10-17u, kantoor: ma t/m vr 10-17u.

Internet:

Webwinkel: www.postbeeld.nl

Magazine: www.postzegelblog.nl

Gratis wereldcatalogus: www.freestampcatalogue.nl

Het moet niet gekker worden:

Bij toeval kwam ik laatst op Ebay een paar mooie aanbiedingen tegen van Nederlandse zeldzaamheden. Wat dacht u van Wilhelmina 12 1/2cent "Rare stamp Nederland 1899 12 1/2 Cent Stamp Netherlands" voor de prijs van US \$900.00+ \$34.00 porto ?

En de 3 cent in pracht conditie (zie het hoekje linksboven) ,aangeprezen als zijnde "Rare Vintage Nederland 1901 3C Dutch Cent Stamp Netherlands Queen Wilhelmina" voor de schappelijke prijs van US \$1,890.00 + \$ 46.74 porto. Gezien het porto is dit toch wel een zeer zwaar zegel (van goud soms). Ben benieuwd of ze verkocht zijn !

De Boule-de-Moulins van Frankrijk tijdens de Frans-Duitse oorlog 1870-1871

Een « **Boule de Moulins** » (Duits: Zinkkugel) was een methode om post naar de stad Parijs te vervoeren tijdens de belegering van de stad tijdens de Frans-Duitse oorlog van 1870-1871.. Omdat de post met deze kogels gecentraliseerd was in Moulins (Allier), werden deze zinken bollen "de Moulins" genoemd.

Een Boule-de-Moulins
(dummy) Postmuseum Parijs)

De Boule de Moulins, gemaakt van metaal en gevuld met post, werden stroomopwaarts van Parijs ondergedompeld in de Seine . Ze moesten over de bodem van de rivier "rollen " (met de stroming mee) en zo worden teruggevonden aan de rand van de hoofdstad. Het proces bleek een totale mislukking te zijn: geen Moulins-kogel bereikte Parijs vóór het einde van het beleg, ook al is sindsdien meer dan de helft teruggevonden, van Seine-et-Marne tot aan de monding van de Seine. Om met de provincie te blijven corresponderen in een hoofdstad volledig omringd door Pruisen, waren er verschillende middelen ingezet, bij filatelisten bekend de ballonvluchten en ook (zoals eerder in een artikel vermeld) postduiven. Om vanuit de provincie met Parijs te kunnen corresponderen was het idee om te reizen door de stroom van de Seine van de verzegelde ballen met post, eigenlijk volgens het

principe van de fles in de zee . Om de bewaking van de belegeraars en de apparaten die ze hebben geïnstalleerd om de Seine te blokkeren te dwarsbomen, mogen de bollen niet op het oppervlak of tussen twee wateren drijven; ze dalen met de stroming af terwijl ze over de bodem rollen. Drie ingenieurs (Pierre-Charles Delort, Émile Robert en J. Vonoven) ontwikkelden het systeem op basis van de fabricage van waterdichte zinken cilinders nadat ze gesloten waren door lassen. De cilinder, met een lengte van 20 cm en een diameter van 12 cm, is voorzien van vinnen om hem op zichzelf te laten draaien in de rivierstroom. Het geheel woog iets meer dan 2 kg , had de vorm van een bol en kon 500 tot 600 brieven bevatten die niet meer dan 4 gram per stuk mochten wegen.. Het porto was 1 Frank (ipv 30c. voor een normale brief). Er kwam geen speciaal stempel op, maar er moest op geschreven worden « Paris par Moulin (Alliers) » . Twee opeenvolgende experimenten met een bal op de Bièvre waren beslissend.

De jeu de boules gemaakt in Moulins werden gelanceerd in de Seine stroomopwaarts van Parijs, van Bray-sur-Seine naar Samois-sur-Seine , en netten gaan naar de bodem van de Seine, gespannen achter de vijandelijke linies, naar de Engelsen. Port in Alfortville , waar ze geborgen zouden moeten worden. Delort blijft in Moulins om de bollen te verpakken, om de strookjes in te vullen die hun inhoud aangeven; Robert zorgt voor het transport van "agenten" - om lekken te voorkomen , dit is de term die wordt gebruikt om de ballen aan te duiden - van Moulins naar de oevers van de Seine,

waar hij ze onderdompelde; Vonoven is verantwoordelijk voor het hijsen van de netten

Het geheel werd eigenlijk een groot fiasco. Enkele boules-de-moulins konden echter pas worden teruggevonden na het einde van het beleg. De eerste werd in maart 1871 teruggevonden in Les Andelys . Het lijkt er echter op dat er voor die datum één bol is teruggevonden, want er is een brief bekend met zijn aankomststempel in Parijs van 12 februari 1871 (verkoop aangeboden door een Parijse postzegelhandelaar, juni 2014). Uiteindelijk werden ongeveer 25 tot 30 bollen gevonden, de meeste vóór 1910. Maar één werd gevonden in 1942, een andere in 1952. Meer recentelijk werd een bol opgehaald door een baggermachine. In Saint-Wandrille (Seine -Maritime) op 8 augustus 1968. Een andere bol werd geborgen in Vatteville-la-Rue (Seine-Maritime) in 1982, en nog een in 1988. Elke keer probeert de postdienst de brieven te bezorgen aan de afstammelingen van de oorspronkelijke ontvangers volgens het principe dat “de postbezorgingsmissie geen tijdslimiet heeft “. Van de 55 verzonden bollen blijven er dus een twintigtal vastzitten op de bodem van de Seine en kunnen de komende jaren weer boven water komen . Maar de locatie van de laatste vondsten (stroomafwaarts van Rouen) suggereert dat de bollen die nog ontdekt moeten worden, mogelijk aanzienlijk van Parijs zijn verwijderd of zelfs bij het Kanaal zijn gekomen.

Voorbeeld van brief

Zegel Frankrijk

Deze brief (kompleet met inhoud) en in perfecte staat werd op een veiling van Johannes Palmer in Duitsland geveild in 1995 voor 2000,00 DM.

G.A.van Albada

Bron: Wikipedia en veilingcatalogus J.Palmer (Duitsland)

Bij toeval vond ik dit "dienst" briefkaartje van het gemeentebestuur van Leiden afd. Luchtbescherming. Hier wordt dhr de Koning van Wonende Rijnburgersingel opgeroepen aanwezig te zijn op de politiepost in de Steenstraat. Gedateerd 10 mei 1940 !

Willem Hogendoorn heeft op www.postzegelblog.nl weer een leuk stukje geschreven over Leiderdorp, wat een mooie aanvulling is op mijn stukje in de Sleutelpost van maart 2020 (#215) G.A.v.A.

Leiderdorp, dorp van Leiden

Leiderdorp telt ruim 27.000 inwoners. Het dorp is vastgegroeid aan Leiden, maar beide gemeenten worden gescheiden door de rivieren de Zijl en de Oude Rijn. Zowel Leiden als Leiderdorp ontleen hun naam waarschijnlijk aan “Leithon”, dat “aan het water” betekent. Wist U dat Leiden in het verleden Leiderdorp al eens (letterlijk) heeft opgekocht? Het wordt tijd voor een fusie tussen deze 2 gemeenten.

Leiden en Leiderdorp

Het Leiderdorpse grondgebied strekte zich oorspronkelijk uit tot aan de burcht in het huidige centrum van Leiden. We zien deze burcht hier in het gelegenheidsstempel van de Dag van de Postzegel 1960. Het is een motte kasteel, gebouwd op kunstmatige heuvel uit de 10e eeuw

Graaf FlorisV

Zowel Leiden als Leiderdorp zijn begonnen in de 10e eeuw als nederzetting aan de Rijn. Leiden werd echter een stad, en Leiderdorp bleef een dorp. Nadat Leiden in 1266 stadsrechten had gekregen (van de in Leiden geboren Graaf Floris V), nam Leiden door stadsuitbreidingen regelmatig grondgebied over van omliggende plaatsen. Ook Leiderdorp moest bij diverse stadsuitbreidingen grond afstaan. De grens tussen Leiden en Leiderdorp wordt nu gevormd door water, de Zijl en de Oude Rijn. De scheiding van water komt ook tot uitdrukking in het Leiderdorpse gemeentewapen. Leiden heeft 2 sleutels in haar gemeentewapen. Leiderdorp heeft dat ook, alleen stroomt daar water (de Oude Rijn) overheen. Bij een fusie tussen Leiden en Leiderdorp behoeft er dus geen strijd geleverd te worden over het gemeentewapen. Leiden is de Sleutelstad; Leiderdorp het Sleuteldorp. Samen zijn ze de Sleutelgemeente van Nederland.

In 1546 erfde Graaf Philippe de Ligne (1533-1583) de titels Burggraaf van Leiden en Ambachtsheer van Leiderdorp. Leiderdorp was toen een zogenaamde 'ambachtsheerlijkheid'.

Tijdens het Spaanse beleg van de stad Leiden (1573 – 1574) vestigde de Spaanse legeraanvoerder Valdez zijn hoofdkwartier in de Dorpskerk van Leiderdorp. Ambachtsheer Philippe de Ligne van Leiderdorp, die adviseur en kamerheer van Filips II van Spanje was geweest en inmiddels invalide was, trad daar niet tegenop.

Regelmatig gingen er toen Spaanse koeriers met brieven naar Leiden, waarbij zij de Zijl moesten oversteken via de Spanjaardsbrug (die toen nog Zijlbrug heette).

Bovenop de slagbomen van deze Spanjaardsbrug staan nu symbolen die met het Beleg van Leiden te maken hebben. Aan de

Leiderdorpse kant zien we een trommel met overdwars trommelstokjes; aan de Leidse kant is een trompet afgebeeld.

Foto W.H.

Deze symbolen zijn ontleend aan een Geuzenlied uit 1626: “Merck toch hoe sterck” Dit lied gaat over Bergen op Zoom (houdt U vroom) en in het eerste couplet staan de zinnen:

“Hoort de Spaense trommels slaen; hoort Maraens trompetten!”

Marean is ontleend aan het Spaans scheldwoord voor iemand die zich tot het Christendom bekeerde.

Kennelijk werden bij de Spanjaarden de troepen letterlijk

“opgetrommeld” en bij de soldaten van Prins Willem van Oranje ging dat met de trompet.

Willem van Oranje

Jan van Hout

Leiden koopt Leiderdorp

In 1582 verkocht Graaf Philippe de Ligne Leiderdorp voor een bedrag van 1000 gulden aan Leiden. Deze transactie werd vastgelegd in een akte. Het brein achter deze transactie was de Leidse stadssecretaris Jan van Hout. Persoonlijk denk ik dat Jan van Hout de beste stadsbestuurder is geweest die Leiden ooit gehad heeft. Ik ben dan ook blij dat hij ook op een postzegel staat afgebeeld

In 1583 schreef Jan van Hout een brief naar Willem van Oranje. Hij gaf aan dat het 'particulier accoord' met de Graaf de Ligne een noodzakelijke reddingsboei voor Leiden was om de stad er weer bovenop te helpen na het Spaanse beleg dat diepe sporen had achter gelaten, en hij vroeg goedkeuring voor deze transactie. Willem van Oranje vond dit wel acceptabel, maar hij was hier echter niet voor bevoegd, en stuurde het verzoek door naar de Staten van Holland. Die hadden het echter druk met andere zaken, waardoor de goedkeuring pas in 1597 kwam. En zo veranderde de ambachtsheerlijkheid Leiderdorp in een stadsheerlijkheid van Leiden. In die tijd werd Leiderdorp nog geschreven als Leijderdorp. Deze schrijfwijze kwam ik ook tegen op een briefomslag uit de periode dat er nog geen postzegels bestonden, gericht aan Het Gemeente-Bestuur van Leijderdorp. (De afzender 'Gouverneur' zou nu de Commissaris van de Koning van Zuid-Holland zijn).

Toen vanaf 1795 de Bataafse Republiek zijn intrede deed, kwam er naar Frans voorbeeld een geheel nieuw bestuurlijk systeem in Holland en was Leiderdorp geen “eigendom” meer van Leiden. Leiderdorp bleef een sterk agrarische gemeente, met lintbebouwing langs de Rijn. Veel rijke Leidenaars lieten in deze tijd een buitenplaats langs de Rijn bouwen, waaronder in Leiderdorp. Dat Leiden en Leiderdorp eigenlijk bij elkaar horen, blijkt overduidelijk uit bovenstaande!

Bekendste Leiderdorper.

De bekendste Leiderdorper is de actrice Carice van Houten. Zij werd op 5 september 1976 in Leiderdorp geboren. Haar vader is de Nederlands-Schotse schrijver, musicoloog en filmhistoricus Theodore van Houten. Carice is vernoemd naar de enige dochter van de Britse componist Edward Elgar: Carice Irene (1890–1970). Vader Theodore had een fascinatie voor deze componist. Hij nam zijn dochter regelmatig mee naar musea, theatervoorstellingen en films uit de klassieke cinema. Carice van Houten komen we tegen op een bijzondere Nederlandse postzegel met bewegend beeld.

Carice van Houten

Wanneer gaat Leiderdorp over in Leiden?

Wie kent niet de LOI, de Leidsche Onderwijs Instellingen? Deze instelling werd in 1923 opgericht in Leiden.

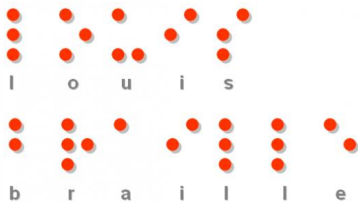
Op deze frankeermachinstempel uit 1953 staat nog Leiden. In 1970 is deze instelling echter verhuisd naar Leiderdorp. Maar de naam van de onderwijs instelling bleef hetzelfde. Laten we dan Leiderdorp maar snel bij Leiden voegen, dan is dat probleem ook weer opgelost.

(Even een naschrift van de Leiderdorpse redactie: Leiderdorp bij Leiden ? Dacht het niet

---

“WERELD BRAILLE DAG”

Jaarlijks op 4 januari is het ‘Wereld Braille Dag’. Op deze dag is Louis Braille, de uitvinder van het brailleschrift, geboren. Het doel van de ‘Wereld Braille Dag’ is om jaarlijks het belang en de betekenis van braille in de 21e eeuw onder de aandacht te brengen van een groot publiek. Door de jaren heen worden verzamelaars verwend met veel creatieve ontwerpen van Louis Braille zegels.

Louis Braille (1809 – 1852) was de ontwerper van het brailleschrift, een lees- en schrijfsysteem voor blinden. Zelf was hij op driejarige leeftijd blind geworden toen hij zichzelf per ongeluk met een priem in

een oog stak in zijn vaders zadelmakerij. De hierdoor ontstane infectie veroorzaakte ook blindheid in zijn andere oog.

Braille was een briljante student ondanks zijn vroegrijpe handicap, bezocht hij de school in zijn dorp tot 1818. Gedurende deze jaren die hij in het ouderlijk huis doorbracht, deed hij klusjes in de werkplaats van zijn vader, waardoor hij zijn handvaardigheid ontwikkelde. Toen, in 1819, op 10-jarige leeftijd, ging hij naar Parijs om te studeren aan het Nationaal Instituut voor Blinde Kinderen, een instelling opgericht in 1784 door Valentin Haüy, om een opleiding te volgen aangepast aan zijn handicap.

Hij leert lezen volgens de methoden die zijn ontwikkeld door Valentin Haüy. Maar het leren van de Haüy-methode kost veel tijd, de letters zijn moeilijk te herkennen aan de hand en het staat blinden ook niet toe om te schrijven. Louis Braille, een opmerkelijke student, werd opgemerkt door zijn leraren die hem onderwijstaken toevertrouwden.

Braille ontmoette Charles Barbier, een artillerieofficier en ontwerper van een nachtschrijfsysteem voor soldaten op basis van twaalf verhoogde punten. Dit systeem genaamd 'nachtschrijven' is bedoeld om in het donker te communiceren, waardoor gecodeerde berichten kunnen worden gelezen of geschreven. Dit systeem wordt ook wel 'echografie' genoemd. Ontevreden over dit systeem, werkte de jonge jongen onvermoeibaar door het te transformeren en te vereenvoudigen.

Toen Braille vijftien jaar oud was, kwam hij met een eerste opzet voor een blindenschrift en in 1829, op zijn twintigste, had hij

het volledig ontwikkeld tot een bruikbare methode. Voor elke letter creëert Braille een verhoogd equivalent. Van de twaalf punten in reliëf houdt hij slechts zes, twee verticale rijen van drie punten. Logica werd aangebracht waardoor behalve letters en hoofdletters ook leestekens, cijfers, tweeklanken en andere aanduidingen gebruikt konden worden. Het systeem is eenvoudig en gebruikt het alfabet. Braille was geboren.

Zijn medeleerlingen begonnen het meteen te gebruiken, maar pas in 1854, twee jaar na zijn dood, werd het brailleschrift officieel door het Instituut erkend als volwaardige lees- en schrijftaal voor blinden. Nog altijd wordt het wereldwijd door en voor blinden toegepast. Naderhand zijn ook een brailleschrift voor muziek, wiskunde en tekstverwerking op de computer ontwikkeld. Ook bestaat er voor geoefende braillelezers een soort stenografie in braille, het z.g. 'Kortschrift in graden'.

Geleidelijk aan verbeterde Louis Braille zijn uitvinding door deze aan te passen aan wiskunde en muziek. Maar het begin van zijn systeem was moeilijk en hij moest vechten om zijn uitvinding op te leggen. De echte geboortekende van het braillesysteem kwam in 1829 met de publicatie van een werk getiteld 'Methode voor het schrijven van songteksten, muziek en plainsong door middel van stippen', voor het gebruik van blinden en voor hen gearrangeerd, door Louis Braille, docent aan het 'Nationaal Instituut voor Blinde Kinderen'.

In dit instituut, waarvan de gebouwen vervallen en slecht verwarmd zijn en waar een gebrek aan lucht en licht is, liep Louis

Braille tuberculose op in 1835 waardoor hij zijn onderwijstaken moest verminderen. In de jaren die volgden, werd braille betwist door de leiders van die tijd, maar we konden de loop van de geschiedenis en goede ideeën niet stoppen en het duurde tot 1847, toen hij de eerste braille-typemachine in gebruik nam voor zijn systeem is nodig. Dankzij hem hebben blinden eindelijk toegang tot schrijven en cultuur. Het wordt erkend in Frankrijk en vervolgens geleidelijk in de wereld.

Louis Braille stierf op 6 januari 1852, 43 jaar oud, aan de gevolgen van tuberculose. Louis werd begraven op het kleine kerkhof van Coupvray. Zijn naam zou voor altijd synoniem staan voor het door Louis Braille ontwikkelde puntenschrift. Twee jaar na zijn dood, in 1854, werd het brailleschrift officieel erkend door het instituut als volwaardige lees- en schrijftaal voor blinden. Vanaf dat jaar werd het braille langzamerhand in alle West-Europese landen ingevoerd als officieel blindenschrift. In 1873 werd het eerste boek in braille gedrukt: 'De geschiedenis van Frankrijk' in drie dikke banden.

In 1952 werden zijn stoffelijke resten opgegraven en verplaatst naar het Panthéon in Parijs waar alle grote Franse helden liggen begraven.

Tenslotte de Nederlandse uitgifte van 2009 ter herdenking van 200 jaar Louis Braille. De creatiefste uitgave?

Randy Koo

Het artikel is van redactiewege ingekort. U kunt het hele artikel lezen (met meer afbeeldingen) op www.postzegelblog.nl/author/randy-koo, waar nog veel meer artikelen van hem staan.

Van Vollenhovenkade 5
2313 GG Leiden
tel. 071-5149092
fax 071-5127539

Verzorgt en adviseert:

Boekhoudingen & Belastingzaken

Voor particulieren, midden- en kleinbedrijf

VAN DE WEBMASTER

Bezoekt u al onze website ? (www.lvpv.nl)

De veilinglijsten staan er op en ook de laatste Sleutelposten (Geheel in KLEUR!) De bedoeling is dat, zo gauw ik bijv. nieuwe veilinglijsten ontvang of een bijzondere mededeling, zoals een bepaalde lezing bijvoorbeeld, ik deze zo snel mogelijk op onze site plaats. U bent dan zo snel mogelijk op de hoogte van bepaalde gebeurtenissen, aangezien onze Sleutelpost slechts drie maal per jaar verschijnt.

Mocht u nog wensen of vragen hebben over onze site, dan houd ik mij van harte aanbevolen. G.A.van Albada

Rietdijk

A° 1919

Postzegel- en Muntveilingen

- Een **betrouwbare** taxatie van uw verzameling?
- Een **hoge opbrengst** via een internationale veiling?
- Een **gedegen en correcte afwikkeling** van uw levenswerk?

Laat Rietdijk uw partner zijn!

Uw collectie is bij ons in vertrouwde handen!

Sinds 1919 hielden wij honderden grote internationale veilingen op het gebied van filatelie en numismatiek.

In april en november telkens een grote postzegelveiling en in juni en december telkens een grote muntenveiling.

Wij zijn doorlopend op zoek naar postzegels en munten!

Voor grote inzendingen komen wij graag naar u toe!

Bel: 070-364 79 57

of mail info@rietdijkveilingen.nl

Adres Noordeinde 41 (schuin t.o. paleis)
2514 GC 's-Gravenhage

Telefoon 070-364 79 57 (postzegelveiling)
070-364 78 31 (muntenveiling)

Fax 070-363 28 93

Internet www.rietdijkveilingen.nl

E-mail info@rietdijkveilingen.nl

